בֹּקֶר לִמּוּד מִשְׁפַּחְתִּי

כֵּיצַד נוֹכַל לִהְיוֹת גִּבּוֹרֵי עַל?

הַמַּדְרִיךְ הַמְּלֵא כֵּיצַד לָהָפוֹךְ מִילָדִים רְגִילִים לְגִבּוֹרֵי עַל!

בְּלִמּוּד הַיּוֹם נִלְמַד יַחְדָּו כֵּיצַד נוֹכַל לִהְיוֹת גִּבּוֹרִים וְאוּלַי אֲפִלּוּ גִּבּוֹרֵי עַל!

אִם תִּלְמְדוּ הֵיטֵב וְתִתְאַמְּנוּ בְּרְצִינוּת בְּכָל יוֹם –
תּוּכְלוּ גַּם אַתֶּם לַהָפֹךְ לְגִבּוֹרֵי עַל!

שְׁלַב רִאשׁוֹן – לְדַמְיֵין

רֵאשִׁית, נַסּוּ לְדַמְיֵין אֶת עַצְמְכֶם כְּגִיבּוֹרֵי עַל!

1. עִצְמוּ אֶת הָעֵינַיִם וְדַמְיְנוּ כֵּיצַד תֵּרָאוּ כְּשֶׁתַּהַפְכוּ לְגִבּוֹרֵי עַל.
2. פִּקְחוּ אֶת הָעֵינַיִם, וְצַיְּרוּ אֶת מָה שֶׁדִּמְיַינְתֶּם.

שַׁלַּב שֵׁנִי - לִלְמֹד

חָשׁוּב מְאֹד לִלְמֹד מִמַּדְרִיכִים שׁוֹנִים, כֵּיצַד לָהָפוֹךְ לְגִבּוֹרֵי עַל.

בְּמֶשֶׁךְ דּוֹרוֹת רַבִּים שָׁמְרוּ חֲכָמֵינוּ אֶת הַסּוֹד הַגָּדוֹל כֵּיצַד לִהְיוֹת גִּבּוֹרֵי עַל, הֵם פִּזְרוּ לָנוּ הַדְרָכוֹת שׁוֹנוֹת בְּכָל מִינֵי סְפָרִים קְדוֹשִׁים. בָּדַקוֹת הַבָּאוֹת נִלְמַד יַחַד כַּמָּה מֵהַהַדְרָכוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה וְחֲכָמִים.

בבית הַסֵּפֶר אָנוּ לוֹמְדִים הַשָּׁנָה עַל הָרַב שְׁלֹמֹה גּוֹרֶן – הוּא הָיָה הָרַב הַצְּבָאִי הָרָאשִׁי הָרִאשׁוֹן וְשִׁמֵּשׁ בְּתַפְקִיד זֶה בְּמֶשֶׁךְ 23 שָׁנִים, לְאַחַר מִכֵּן הָיָה הָרַב הָרָאשִׁי לְיִשְׂרָאֵל בְּמֶשֶׁךְ 11 שָׁנִים. הָרַב גּוֹרֶן הָיָה גַּם גָּאוֹן גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וְגַם אִישׁ אַמִּיץ וְנוֹעָז.

הָרַב גּוֹרֶן כָּתַב מַאֲמָר בּוֹ הוּא מְנַתֵּחַ אֶת מֻשָּׂג הַגְּבוּרָה. בְּמַאֲמָר זֶה הוּא מַסְבִּיר שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי סוּגֵי גְּבוּרָה:

"הַגְּבוּרָה לְפִי הַשְׁקָפַת הַיַּהֲדוּת מִסְתַּעֶפֶת לַשְּׁנֵי כִּוּוּנִים: הָאֶחָד - "גְּבוּרַת הַכֹּחַ", המושתתת עַל אֹמֶץ-לֵב וְעֹז-רוּחַ, וְהָאַחֶרֶת - "גְּבוּרַת הָרוּחַ", שֶׁהִיא רִסּוּן יְצָרִים, הֶרְגֶּלִים וְשִׁנְאָה." (הגיבורים במשנת היהדות, מחניים קכ)

מָהֵם שְׁנֵי סוּגֵי הַגְּבוּרָה עַל פִּי הָרַב גּוֹרֶן?

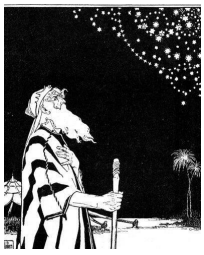

נַתְחִיל בִּגְבוּרַת הַכֹּחַ:

גְּבוּרַת הָאָבוֹת:

לְעִתִּים אֲנַחְנוּ מדמיינים אֶת שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת כַּאֲנָשִׁים מְבֻגָּרִים מְאֹד עִם זָקָן לָבָן אָרֹךְ. אַךְ כְּשֶׁלּוֹמְדִים אֶת פְּסוּקֵי סֵפֶר בְּרֵאשִׁית אָנוּ מְגַלִּים כִּי הֵם הָיוּ אֲנָשִׁים חֲזָקִים וְגִבּוֹרִים:

אַבְרָהָם:

כְּשֶׁאַבְרָהָם שָׁמַע שֶׁהָאַחְיָן שֶׁלּוֹ, לוֹט, נִשְׁבָּה עַל יְדֵי אַרְבַּעַת הַמְּלָכִים, הוּא יָצָא לְחַלֵּץ אוֹתוֹ (בראשית יד, יד):

"וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיָּרֶק אֶת חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד דָּן:"

שִׁימוּ לֵב שֶׁאַבְרָהָם עָבַר כְּבָר אֶת גִּיל 75, אַךְ יֵשׁ לוֹ 318 לוֹחֲמִים, הוּא מַצְלִיחַ לָרוּץ מֶרְחָק רָב, לְהַלְחֵם נֶגֶד אַרְבַּע צְבָאוֹת – וּלְנַצֵּחַ!

יַעֲקֹב:

כְּיַעֲקֹב אָבִינוּ מַגִּיעַ לְחָרָן הוּא מַגִּיעַ לְבָאֵר, עַל הַבְּאֵר מֻנַּחַת אֶבֶן גְּדוֹלָה, אוֹתָהּ יְכוֹלִים לְהָרִים רַק מִסְפָּר רַב שֶׁל אֲנָשִׁים (בראשית כט, ב-ה) :

וַיַּרְא וְהִנֵּה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדְרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִוא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל פִּי הַבְּאֵר, **וְנֶאֶסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וְגָלֲלוּ אֶת הָאֶבֶן** מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֹּאן וְהֵשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי הַבְּאֵר לִמְקֹמָהּ.

כְּיַעֲקֹב פּוֹגֵשׁ אֶת רָחֵל הוּא מֵסִיר אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר – לְבַדּוֹ!

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רָחֵל בַּת לָבָן אֲחִי אִמּוֹ וְאֶת צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ **וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיָּגֶל אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר** וַיַּשְׁקְ אֶת צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ:

גַּם לְיַעֲקֹב אָבִינוּ הָיָה כֹּחַ רָב, וּגְבוּרָה גְּדוֹלָה!

גְּבוּרַת הָרוּחַ

כְּפִי שֶׁרָאִינוּ הַתּוֹרָה מִתְּרִיכָה אוֹתָנוּ לְסוּג נוֹסָף שֶׁל גְּבוּרָה: גְּבוּרַת הָרוּחַ.

בְּמַסֶּכֶת אָבוֹת פֶּרֶק ד' מִשְׁנָה א' כָּתוּב:

בֶּן זוֹמָא אוֹמֵר:
אֵיזֶהוּ **גִּבּוֹר**? **הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ**,
שֶׁנֶּאֱמַר:" טוֹב **אֶרֶךְ אַפַּיִם** מִגִּבּוֹר, **וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ** מִלֹּכֵד עִיר".

- **אֶרֶךְ אָפַיִם** – סַבְלָן, לֹא מֵמַהֵר לִכְעֹס. **מוֹשֵׁל בְּרוּחוֹ** – שׁוֹלֵט בְּכַעַס שֶׁלּוֹ.

בְּמִשְׁנָה זוֹ יֵשׁ שָׁלוֹשׁ הַגְּדָרוֹת לְגִבּוֹר, הגדרה אֶחָת בְּדִבְרֵי הַמִּשְׁנָה וּשְׁתֵּי הגדרות בִּלְשׁוֹן הַפָּסוּק,

כִּתְבוּ אֶת שְׁלֹשֶׁת הַהַגְדָּרוֹת לְגִבּוֹר:

_____ _____ _____

בְּ'אָבוֹת דֶּרְבִּי נָתָן'[1] אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים מַחֲלֹקֶת מִיהוּ גִּבּוֹר עַל (גִּבּוֹר שֶׁבְּגִבּוֹרִים)

"אֵיזֶהוּ גִּבּוֹר שֶׁבְּגִבּוֹרִים?

בֶּן זוֹמָא אוֹמֵר: זֶהוּ הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ...

וְיֵשׁ אוֹמְרִים: מִי שֶׁעוֹשֶׂה שׁוֹנְאוֹ אוֹהֲבוֹ".

(מִי שֶׁמַּצְלִיחַ לַהֲפֹךְ אֶת הָאוֹיֵב שֶׁלּוֹ לָחָבֵר וְיָדִיד)

[1] הרחבה על פרקי אבות, לא ברור מי חיבר את הספר ומתי.

כְּתְבוּ אֶת שְׁתֵּי הָאֶפְשָׁרֻיּוֹת לְהַגְדָּרַת גִּיבּוֹרֵי עַל (גִּיבּוֹר שֶׁבְּגִיבּוֹרִים)

בן זומא_____ יש אומרים _____

הַחֲלָשִׁים הַגִּבּוֹרִים

בְּשָׁבוּעַ הַבָּא יָחוּל רֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו, וּבְקָרוֹב נַחְגֹּג אֶת הַחֲנֻכָּה.

בִּימֵי הַחֲנֻכָּה אָנוּ מוֹסִיפִים בִּתְפִלַּת הָעֲמִידָה וּבִבְרַכַּת הַמָּזוֹן את "עַל הַנִּסִּים": שָׁם מְסֻפָּר סִפּוּר הַמִּלְחָמָה בֵּין הַחַשְׁמוֹנָאִים לַיְוָונִים.

קִרְאוּ אֶת הַקָּטַע, וְשִׂימוּ לֵב כֵּיצַד מְתֹאָרִים הַיְוָונִים (מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה) וְכֵיצַד מְתֹאָרִים הַיְהוּדִים (עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל):

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנָאִי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ,

וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם רַבְתָּ אֶת רִיבָם דַּנְתָּ אֶת דִּינָם נָקַמְתָּ אֶת נִקְמָתָם,

מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ.

וּלְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה.

וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת-מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ,

וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל.

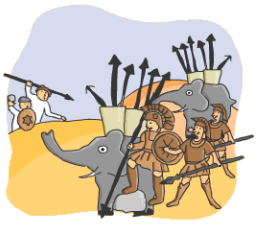

רִשְׁמוּ כֵּיצַד מְתֹאָרִים הַיְוָונִים וְהַחַשְׁמוֹנָאִים בִּתְפִלַּת 'עַל הַנִּסִּים':

	הַיְוָנִים	הַיְהוּדִים
1		
2		
3		
4		

		5

הֲפְתַּעְתֶּם לְגַלּוֹת מִי הַגִּבּוֹר וּמִי הַחַלָּשׁ בְּבִרְכַּת עַל הַנִּסִּים?

הֶסְבֵּר טוֹב לְכָךְ תּוּכְלוּ לְקַבֵּל בְּקֶטַע הַבָּא:

לִהְיוֹת גִּבּוֹרֵי-עַל בְּכָל בֹּקֶר מֵחָדָשׁ

בְּכָל בֹּקֶר אָנוּ מוֹדִים לְה' בְּבִרְכוֹת הַשַּׁחַר

בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה

הָרַב קוּק הִסְבִּיר אֶת הַבְּרָכָה:

גְּבוּרָה מְיֻחֶדֶת הִיא גְּבוּרָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, גְּבוּרָה הַמִּצְטַיֶּנֶת לֹא בְּלִכְבֹּשׁ אֲחֵרִים וּלְהַכְנִיעַ אוֹתָם, אֶלָּא גְּבוּרָה שבעיקרה הִיא קְשׁוּרָה בְּכִבּוּשׁ שֶׁהָאָדָם כּוֹבֵשׁ **אֵת עַצְמוֹ**, גְּבוּרַת הַנְּשָׁמָה האלהית, הָרוּחַ הָאֲצִילִי שֶׁל הָאָדָם.

מָחֲקוּ אֶת הַמְּיֻתָּר וְהַקִּיפוּ בְּעִגּוּל אֵת הַמִּלָּה הַמַּתְאִימָה:

1. לְפִי הָרַב קוּק, גִּבּוֹרֵי עַל הֵם גִּבּוֹרִים עַל אֲחֵרִים / עַל עַצְמָם.
2. לְפִי הָרַב קוּק, הַגְּבוּרָה שֶׁל גִּבּוֹרֵי-עַל הִיא בַּשְּׁרִירִים / בַּנְּשָׁמָה.

תפזורת סיכום

1. כֵּיצַד נִקְרָאִים הַמַּכַּבִּים בִּתְפִלַּת 'עַל הַנִּסִּים' ? __ __ __ __ __

2. בְּאֵיזוֹ לָשׁוֹן אָנוּ מוֹדִים לָהּ' עַל הַגְּבוּרָה בְּבִרְכוֹת הַשַּׁחַר? __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __

3. כֵּיצַד מֶכֱנֵה מִי שֶׁעוֹשֶׂה אֶת שׂוֹנְאוֹ לְאוֹהֲבוֹ? __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __

4. מִי רָץ לַמֶּרְחַקִּים וְנִלְחָם נֶגֶד אַרְבַּע צְבָאוֹת? __ __ __ __ __

5. מִי גָּלַל אֶת הָאֶבֶן הַמֻּנְחָת עַל הַבְּאֵר בְּכוחות עַצְמוֹ? __ __ __ __

6. מִי הָיָה הָרַב הַצְּבָאִי הָרָאשִׁי הָרִאשׁוֹן? __ __ __ __ __ __ __

7. מָהֵם שְׁנֵי סוּגֵי הַגְּבוּרָה לְפִי הָרַב גֹּרֶן? __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __

פ	ג	ש	ד	ג	כ	ע	י	ח	ל	ך	ף	ז	ס	ב	ה	ג	נ	מ	צ
ז	ב	ס	ב	ה	נ	מ	צ	י	ת	ץ	ק	ר	א	ט	ו	ב	ן	ה	ם
ט	ו	ו	ן	א	ם	פ	ש	ע	ד	ג	כ	ע	י	ח	ל	ו	ך	ר	ף
ה	ר	נ	מ	ב	צ	ת	ץ	ק	ק	ר	ם	י	ש	ל	ח	ר	א	ב	ט
ך	ת	ם	י	ר	ו	ב	ג	ב	ש	ר	ו	ב	ג	ף	ז	ת	ס	ג	ב
ק	ה	ר	א	ה	ט	ו	ן	ם	פ	ש	ד	ג	כ	ע	י	ה	ח	ו	ל
כ	כ	ע	י	ם	ח	ל	ך	ף	ז	ס	ב	ה	נ	מ	צ	ר	ת	ר	ץ
ש	ח	ד	ה	ר	ו	ב	ג	ב	ל	א	ר	ש	י	ר	ז	ו	א	ן	ג
ך	ף	ז	ס	ב	ה	נ	מ	צ	ת	ץ	ק	ר	א	ט	ו	ח	ן	ם	פ

א"ת פ"ש פרשת תולדות מאת הרב דוד יפה

א_____ מלך פלשתים (פרק כ"ו פסוק א').

ב_____ הועברה מעשיו ליעקב (פרק כ"ה פסוק ל"ג).

ג_____ לשם יצא יצחק בימי הרעב (פרק כ"ו פסוק א').

ד_____ יהיה מרובה באסמיו של הבכור (פרק כ"ז פסוק כ"ח).

ה "ויתן לך האלוקים מטל___ ומשמני_____" (פרק כ"ז פסוק כ"ח).

ו " גש נא_____ בני" (פרק כ"ז פסוק כ"א).

ז" והתברכו ב_____ כל גויי הארץ" (פרק כ"ו פסוק ד').

ח_____ בעדו הסתכל אבימלך (פרק כ"ו פסוק ח').

ט_____ יוריד אלוקים מן השמים לשדותיו של הבכור (פרק כ"ז פסוק כ"ח).

י_____ איש תם יושב אוהלים .

כ_____ כמספרם יהיו צאצאיו של יצחק (פרק כ"ו פסוק ד').

ל_____ אליו נשלח יעקב על ידי אימו (פרק כ"ז פסוק מ"ג).

מ_____ ביקש יצחק מעשיו שיכין עבורו (פרק כ"ז פסוק ד').

נ_____ תמורתו נמכרה הבכורה (פרק כ"ה פסוק כ"ט).

ס_____ _____ התרחש עם הבארות שמצא יצחק (פרק כ"ו פסוק ט"ו).

ע_____ איש יודע ציד איש שדה.

פ_____ שר צבאו של אבימלך (פרק כ"ו פסוק כ"ו).

צ_____ מומחיותו של עשיו (פרק כ"ה פסוק כ"ז).

ק_____ עלול יעקב להביא על עצמו במקום ברכה (פרק כ"ז פסוק י"ב).

ר_____ בגללו ירד יצחק לגרר (פרק כ"ו פסוק א').

ש_____ הבאר השניה שרבו עליה רועי יצחק ורועי גרר (פרק כ"ו פסוק כ"א).

ת_____ שניים שנולדו לרבקה.